

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniš ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/L. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Mariljin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor, račun pri poštnem št. 13.238.

Značajnost.

V mislih imamo takomenovano politično značajnost, ki obstoji po mnenju mnogih v tem, da posameznik ohrani svoje politično naziranje neizpremenjeno in vztraja pri eni in isti stranki kljub temu, da se ne strinja z njenim delovanjem. Da mu pa nikdo ne more predložiti neizpremenjenosti in vztrajnosti, zato se ne vpiše pri drugi stranki, ampak gre v svojo staro — čeprav nesimpatično stranko — čez drin in strn vedno in povsod iz gole disciplinane in značajnosti.

Bodisi osebno, kakor tudi v enem delu našega časopisa se danes napenja naprati somišljenikom na značajnost, zvestost, disciplino in kar je še podobnih besed, ki se izražajo in se jim pači prvotni njihov lep pomen.

Naše ljudstvo in inteligenca je v celoti zelo značajna, kar nam priznava celo naši narodni nasprotniki. To je ena izmed najlepših potez, katere tudi vojna ni zabrisala iz lice našega naroda in katere niso uničile niti težke povojne razmere. Pravi značajneži, hinavci, podležji in vetrnjaki med nami niso mogli doslej dobiti trdnih tal — razum majhnih nečastnih posameznih slučajev, ki so pa skrajno osovraženi bodisi pri ljudstvu, kakor pri inteligenca.

Značilno in zanimivo je, da naš jezik ima niti pravega izraza za tujo besedo »šuft«. Zato je povsem umljivo, da se vsakdo, ki je in tudi hoče veljati kot poštenjak in značajnež, brani napraviti vsak korak, katerega ne bi kar tako lahko opravičil sam pred seboj in katerega bi lahko drugi smatrali, da ni v skladu s pravim značajem. In tako vztraja čisto iz navidez popolnoma etičnih ozirov še pri stranki. Tako mu velja čut poštenosti, doslednosti, čut značaja, čeprav ni stranka zdajnja več tista, kakor je bila svoj čas. Ako takemu človeku očitamo napake njegove stranke in njenih voditeljev in ki so tako očividne, da jih ne more nikdo utajiti, jih bode odkrito priznal. Na vprašanje pa, zakaj ostane v taki stranki, dobimo kratek odgovor, da noče izpremeniti svoje političnega prepričanja, da hoče ostati dosleden in značajen, ne pa vetrnjak in izdajalec stranke.

To je popolnoma pogrešeno stališče. Podležji in neznajoči postanejo, ako vztrajajo še v tisti stranki, o kateri si prepričani, da ni na pravi poti, da se šteje notranje prepričanje ne strinja več s strankinim delovanjem. Kratko povedano: Ako stranka ni več dosledna in značajna, bodi vsaj ti in lo pusti. Podležji je vsak, ki podpira drugega, o katerem je mnenja, da ni značajen. To velja prav tako o posamezniku, kakor o strankah.

Vsaka pol. stranka hoče biti in je tudi v resnici nekaka merilnica javnega življenja. Vzdržuje se pa le toliko časa na krmlju, dokler je značajna t. j. dokler voditelji ne varajo svojih pristašev in ne izražajo svoje moči in pozicije v kakršnekoli nečestne namene. Ako mora stranka uporabljati demagogijo in razne spletke ter intrige napram javnosti, potem že preneha biti ter se ublja sama.

Značajen mož ni tisti, ki sledi stranki v vsakem oziru, v vsakem slučaju, čeprav uvideva, da stranka in njeni voditelji nimajo prav. Značaj je tisti, ki odkrito prizna svoje lastne nazore in jih hoče udeleževati. Ako pri lastni stranki tega ne more doseči na noben način potem jo pusti in gre k tisti, ki mu je po njegovem naziranju najbližja. Ako sem na napačni poti in to uvidim, bom možato priznal in krenil drugam. Tako ostanem cel mož. Neznajoč pa sem, ako kljub svojem spoznanju pot nadaljujem, ker vem, da me pelje v pogubo.

Ako stranka in njeni voditelji niso bili mož beseda in značaj, kako morajo kaj takega zahtevati od posameznika? Disciplinacija in zvestoba sta res lepi besedi, a naj jih izpolnjujejo tudi tisti, kateri se največ sklicujejo nanje.

ZANIMIVA ARETACIJA.

Stockholm, 1. marca. (K) Nemški medicinale po imenu Behr je bil tukaj aretiran. Priznal je, da je eden izmed petih članov organizacije »Conzule«, ki je povzročila umor ministra Rathenaua in je bila tudi udeležena na atentatu proti Scheidemannu.

GLAVNO TAJNIŠTVO NRS ZA SLOVENIJO JE V LJUBLJANI, WOLFOVA ULICA ŠT. 1. L. NADSTROPJE

Prihod min. predsednika Pašića v Ljubljano.

Beograd, 1. marca. (Izv.) Končnoveljavno je določeno, da odpotuje ministrski svet in načelnik Narodne radikalne stranke g. Nik. Pašić v petek 7. marca iz Beograda in dospe v Ljubljano v soboto 10. marca popoldne. V Ljubljani ima v nedeljo 11. marca dopoldne aktualen govor na zborovanju Narodne radikalne stranke. V spremstvu ministrskega predsednika pride v Ljubljano tudi več ministrov, ki se bodo udeležili zborovanja in imeli govore.

Vladna pomoč siromašnim občinam v Sloveniji.

VLADA DOVOLILA BREZOBESTNO POSOJLO SIROMAŠNIM OBČINAM NA PREDLOG MINISTRA ŽUPANIČA.

Beograd, 1. marca. (Izv.) Ministrski svet je odobril ministru za socialno politiko večji kredit za prehrano Hercegovine in Črnogore. Ob tej priliki je zahteval minister dr. Niko Županič vladno pomoč za siromašne občine v Sloveniji. Zahtevo ministra

Županič sta podprla tudi finančni minister dr. Milan Stojadinović in minister za socialno politiko dr. Ninko Perić. Ministrski svet je nato odobril kredit v znesku dveh milijonov kron kot brezobestno posojilo za siromašne občine v Sloveniji.

Italijani zavlačujejo predajo Sušaka.

Beograd, 1. marca. (Z) Predsednik vlade Nikola Pašić je sprejel včeraj dopoldne ministre za zunanje posle, finance, pravosodje, agrarno reformo, poljedelstvo in notranje zadeve, ki so v zvezi z izvedbo rapalske pogodbe in evakuacijo še ne izpraznjenih krajev, kakor tudi o vprašanjih, ki so v zvezi s porazgovori na jugoslovensko-bolgarski konferenci v Nišu.

Beograd, 1. marca. (B) Danes dopoldne je sprejel zunanji minister dr. Ninčić italijanskega poslanika Negrotta, ki mu je razložil vzroke, ki so bili merodajni za italijansko vlado, da je odgodila izpraznitev tretje cone v Dalmaciji in Sušaka.

Sušak, 1. marca. (Izv.) Jugoslovensko orožništvo je prevzelo varnostno službo. V mestu je ostal italijanski poveljnik v svrhu predaje mesta našim oblastem.

Razcepljenost med demokrati.

Beograd, 1. marca. (Z) Med demokrati v pirotskem okrožju se opaža ljut boj. Oficijel. nosilec liste je dr. Stevič. Del pirotskih demokratov pa se je odločil za kandidatno listo Milana Nikolića, bivšega predsednika sodišča v Pirotu in sedanjega odvetaika v Beogradu. Zato ne sme nikogar presenetiti, ako ima Nikolić večji uspeh pri volitvah, kakor Stevič. Tudi zemljoradniki so v pirotskem okrožju postavili dve kandidatni listi. Nosilec prve je dr. Perić iz Lazičeve skupine, druge pa Milan Komadinski, Avramovićev pristaša.

Čiščenje v NRS.

Beograd, 1. marca. (B) Današnja »Samouprava« prinaša izjavo predsedstva kluba Narodne radikalne omladine v Beogradu, ki veli, da je odbor kluba na svojem 6. rednem sestanku sklenil izključiti nastopne člane iz svoje srede: Vojislava Krasojevića, Milana Marjanovića, Mihajla Živančevića, Dušana Jankovića in Vojislava Stepanovića, ker so sodelovali na škodo Narodne radikalne stranke s tem, da so se opredelili za Stojana Protića. Odbor izjavlja nadalje, da klub ostaja zvest Narodni radikalni stranki, da priznava njen glavni odbor z Nikolo Pašićem na čelu in da bo črval strankarsko disciplino, kateri se hoče tudi sam pokoravati.

VOLILNE PRIPRAVE.

Beograd, 1. marca. (B) Pred svojim odhodom na agitacijsko potovanje sta včeraj posetila predsednika vlade Pašića ministra Krsta Miletić in dr. Lazar Marković, ki sta se posvetovala z ministrskim predsednikom o volilni agitaciji. Minister Miletić je odpotoval v Južno Srbijo. Minister Ljuba Jovanović se odpelje teden dni v Dalmacijo, kjer bo prepotoval obe volilni okrožji in priredil več shodov Narodne radikalne stranke.

NOVI TISOČDINARSKI BANKOVCI.

Beograd, 1. marca. (B) Nekateri domači listi so prinesli netočne vesti, da se v kratkem začne izmenjavati novčanice po tisoč dinarjev. Zaradi tega dobiva generalni inspektorat finančnega ministrstva dnevno polno vprašanj o tej stvari. Generalni inspektorat objavlja, da je Narodna banka šele sedaj dala delati nove bankovce po tisoč dinarjev. Čim bodo te novčanice izgotovljene, se pravočasno objavi začetek izmenjave in njen rok. Iz vsega tega se vidi, da se izmenjava ne bo začela tako kmalu. (Iz generalnega inspektorata finančnega ministrstva.)

oblastem. Nanes ali jutri se vzpostavi železniški promet z Zagrebom.

Sušak, 1. marca. (Izv.) Prebivalstvo je zelo vznevoljeno, ker se je za par dni na prošnjo italijanske vlade odgodila oficijelna in slovesna predaja mesta našim oblastim.

Trst, 1. marca. (Izv.) Jugoslovanski delegat v komisiji za razmejitev z Reko g. Račić je izjavil poročevalcem tukašnjih listov, da bodo gospodarski odnosi med obema državama odvisni v prvi vrsti od medsebojnih političnih odnosov. Jugoslovenska delegacija v Opatiji hoče izvesti do pitice ratificirano pogodbo ter se bo kolikor mogoče izogibala političnih debat.

Beograd, 1. marca. (Izv.) Kakor poročajo iz Zadra, so dospeli tja delegati naše razmejitvene komisije. Rok za izpraznitev tretje cone po Italijanih poteka v nedeljo 11. marca.

Areiran Radičev kandidat

Split, 1. marca. (Z) Zaradi agitacije za republiko in proti državi je bil v sinjskem okraju aretiran tamošnji sreski kandidat Radičeve stranke. Danes je bil izročen državnemu pravdniku.

Blagovni promet preko Madžarske.

Beograd, 1. marca. (B) Delegati prometnega ministrstva, ki so se udeležili v Budimpešti prometne konference z zastopniki madžarske vlade, so se včeraj povrnil v Beograd. Konferenca je imela uspeh, tako, da s 1. aprilom otvori direkten blagovni promet med vsemi postajami naše in mažarske države. Z otvoritvijo blagovnega prometa z Madžarsko se vzpostavi tudi promet z Češkoslovaško, Avstrijo in Nemčijo preko Madžarske.

Nemško-italijanski sporazum.

Berlin, 1. marca. (K) Začasni nemško-italijanski sporazum od 18. avgusta 1921, ki je bil obnovljen 30. maja 1922, je bil dne 1. marca 1923 podalšan brez spremembe za nadaljnjih devet mesecev. (W)

Poruhrska akcija:

London, 1. marca. (K) Kakor Herald poroča, je vlada pripravljena, da določi razpravljanje o predlogu delavske stranke, ki so ga vložili člani parlamenta Ramzay Macdonald, Clynes in Henderson, prihodnji tork. V tem predlogu gre za informativno izmenjavo mnenj med odbori Parlamentov Francije, Belgije in Velike Britanije o zasedbi Poruhra v zvezi s problemom varnosti in reparacij. (W)

NAMEŠCENCI.

pristopajte k Narodni radikalni stranki, ki je edina državotvorna stranka!

Važna konferenca v Nišu.

Niš, 1. marca. (Z) Danes dopoldne ob 11. je v dvorani županijske palače otvoril poslanik Ljuba Nešić konferenco mešane komisije naših in bolgarskih delegatov za ureditev nekaterih spornih vprašanj med našo državo in Bolgarijo. Kasneje so imeli obojestranski delegati skupno sejo zaradi dogovora o delovanju konference. Seje mešane komisije so tajne. Prva oficijelna seja komisije bo jutri. Na tej seji se bodo začele razprave o ureditvi vprašanj, ki se neposredno nanašajo na javno varnost v Južni Srbiji. Potem bo konferenca prešla na razmotrivanje vprašanja uničenja četaških tolpa in organizacije »makedonskijuzhi« v Bolgarski sami. Obravnavala se bodo tudi druga sporna vprašanja, ker se morajo rešiti.

Niš, 1. marca. (Z) Včeraj so dospeli semkaj naši delegati jugoslovensko-bolgarske mešane komisije za ureditev raznih spornih vprašanj, ki se obostajajo med obema državama. Člani naše delegacije so poslanik Ljuba Nešić, načelnik notranjega ministrstva Lazić, polkovnik Dragutin Ristić kot poveljnik obmejnih čet, načelnik tretje armijske oblasti v Skoplju polkovnik Ilić in inspektor notranjega ministrstva Velimir Prelić. Popoldne ob 5. uri je bila v

županijski palači prva seja naših delegatov, na kateri so se izmenjale misli o vprašanjih, ki se bodo obravnavala v skupnih sejah. Zvečer ob pol 9. uri je prispela bolgarska delegacija, ki so jo na kolodvoru sprejeli naši delegati. Sprejem je bil zelo prisrčen. Člani bolgarske delegacije so bivši načelnik operativnega oddelka bolgarskega vrhovnega poveljstva polkovnik Nojkov, višji inspektor obmejnih straž Davidov in bolgarski ataše v Parizu polkovnik Petrov. Z njim je došel tudi tajnik našega poslanstva v Sofiji Milčić, ki je za časa konference prideljen bolgarski delegaciji. Bolgarske delegate je pozdravil tudi niški veliki župan Vučković. Bolgari so dejali, da se bodo z odstranitvijo spornih točk poglabili bratski odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo. Dejali so: »Prišli smo semkaj s trdnim namero, da resno delamo. Vztrajamo na tem, da se ne zagotovi le popolna varnost meje, ampak da se določijo tudi uspešni koraki za popolno uničenje četaških tolpa v Južni Srbiji in komiteja v Bolgarski. Smo za vse to, kar je tudi že izjavil ministrski predsednik Stambolijski povodom svojega bivanja v Beogradu.« Bolgarski delegati so se nastanili v hotelu »Ruski Car«.

Avstrijski zunanji minister o beograjskih pogajanjih.

Dunaj, 1. marca. (K) Na današnji seji odbora za zunanje zadeve je poročal zvezni minister zunanjih zadev dr. Grünberger o potovanju, ki sta ga podvzela on in zvezni kancelar dr. Seipel prejšnji teden v Beograd. Minister je izjavil med drugim: Kakor pri prejšnjih obiskih v sosednih državah, nam je na tem, da se rešijo obstoječa sporna vprašanja in da se kolikor le mogoče odpravijo sedanje ovire glede izmenjave blaga. Obiski v sosednjih državah so na vsak način ustvarili podlago, ki bo omogočila gospodarske dogovore, ki bi ščitili živlenske interese obeh pogodbenih strank in bi bili vendar za obe strani koristni. V tem zmislu, mislim, da morem govoriti o uspehu beograjskega potovanja. Če tudi kljub dobrim pripravam samoumnevno ni bilo mogoče, da bi se tekom našega kratkega bivanja v Beogradu končnoveljavno rešila vsa, med obema državama viseča vprašanja, se je vendar le posrečilo rešiti nekaj teh vprašanj in tako ustvariti ozračje, ki bo brezdvomno pripomoglo uspešno izravnati pravna vprašanja. V tem duhu smo sklenili štiri dogovore: Takozvani dogovor o sekvestrih, dogovor plačila od 1. marca 1919 med pripadniki obeh držav nastalih starih dolgov v kronah, dogovor o gotovih bosansko-hercegovskih aktivah in dogovor o pravnem postopanju z delničnimi družbami, ki se bavijo s produkcijo in transporti. Čeprav gre pri tem dogovoru bistveno za vprašanja likvidacij v preteklosti, se vendar

sme upati, da bodo ti rezultati, najsi so tudi za nas v nekaterih ozirih neugodni, vendarle dobrodejni uplivali na naše obojestranske odnose. Treba je namreč odstraniti kolikor mogoče vse, kar povzroča ozlovoljenja in razpore. Jugoslovenska vlada je izjavila, da popolnoma upošteva obojestranske gospodarske odnose in da ni le rada pripravljena skleniti novo trgovinsko pogodbo na širši podlagi s podrobnejšimi določbami, kakor so v dosedanjih pogodbah. Razen tega je voljna v to trgovinsko pogodbo sprejeti tudi tarifarne dogovore glede najvažnejših, za obe državi v poštev prihajajočih predmetov. Za te razprave so že določeni zadnji dnevi meseca marca. Minister je končno natančno obrazložil razpravljanja oziroma dogovarjanja glede olajšanja obmejnega prometa ter več drugih vprašanj in je izrazil nado, da bodo po mnogostranskih porazgovorih, ki so jih imeli avstrijski zastopniki z merodajnimi osebami beograjske vlade, ustvarjena tla za nadaljnji razvoj obojestranskih odnosov, in da se bodo, ako obe državi različne nove interese med seboj združita, tudi pravice preteklosti dale likvidirati.

Beograd, 1. marca. (B) Zunanji minister dr. Ninčić je sprejel avstrijskega opravnika poslov Hoffingerja, ki vodi v imenu avstrijske vlade pregovore za rešitev vprašanj, ki so povodom bivanja državnega kancelarja dr. Seipla ostala še nerešena.

Avstrijsko-madžarska pogajanja.

Budimpešta, 1. marca. (K) Avstrijski delegati so se včeraj sestali v Budimpešti z madžarskimi zastopniki h konferenci, na kateri se je obravnavalo kompleks onih vprašanj, ki so se zadnje tedne pojavila glede deviznih zadev in prometa z efekti. Vprašanja, o katerih se je razgovarjalo, so se obravnavala od obeh strani na najkoncilijantnejši način in so bila rešena v popolno zadovoljnost obeh strank.

Položaj v Orlentu.

Carigrad, 1. marca. (K) V dobro informiranih parlamentarnih krogih smatrajo za gotovo, da je načrt mirovne pogodbe zaveznikov nesprejemljiv. Kakor se doznava, se zavzemajo za razpravo o novem načrtu, ki bo političnim in gospodarskim interesom bolje odgovarjal kakor dosedanj.

London, 1. marca. (K) Kakor javlja diplomatski poročevalec »Daily Telegraph«, bo francoski ministrski predsednik Poincaré najbrž vložil protest pri angleški vladi zaradi tega, ker je ta vse angleške vojne ladje razen ene brez prejšnje obvestitve Francije umaknila iz pristanišča v Smirni. Temu nasproti javlja Reuterjev urad, da so zavezniški

poslali vladi v Angori noto, v kateri so se izrekli za to, da hočejo razmotrivati o zmanjšanju števila ladij v Smirni. (W)

Današnje prireditve

V Ljubljani:

Drama: »Madame Sans Genes«. Red B.
Opera: »Rigoletto«. Red C.
Kino Matica: »Brodolomci«.
Kino Tivoli: »Dr. Mabuse, igralec«.
Kino Ideal: »Zračna eskadrona mrtvaskih glav«.

V Filharmonični dvorani: Koncert g. Marcel Sowliskega.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Zaprtó.
Nočna letaršiška služba v Ljubljani.

KONZULATI V LJUBLJANI:

Češkoslovaški gen. konzulat, Brez štev. 8, I. nadstr.
Francoski konzulat: »Kreditna banka« IV. nadstropje.
Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4, II. nadstr.
Italijanska delegacija, Zrinjskega cesta štev. 3, I. nadstr.

Tekoči teden: lekarna Prohazska na Jurčičevem trgu, Uster na Sv. Petra cesti in Jošt v Sp. Šiški, Celovška cesta.

